

Reactie Susan Legêne, hoogleraar politieke geschiedenis, voorzitter curatorium Diasporaleerstoel Hindostaanse migratie Lalla Rookh. s.legene@vu.nl

Meneer de rector, geachte aanwezigen, en bovenal: geachte collega Gowricharn, hartelijk dank voor deze oratie, waarmee u de leerstoel Hindostaanse diasporastudies heeft aanvaard. Als voorzitter van het curatorium van de leerstoel en afdelingshoofd van de afdeling Art and Culture, History, Antiquity, waaronder deze leerstoel valt, heet ook ik u hartelijk welkom bij onze faculteit. Om dat kracht bij te zetten is het mij een eer uw oratie kort te beantwoorden.

Laat ik beginnen met de toga. Zojuist is onderstreept dat uw toga een geschiedenis heeft, en het is heel symbolisch dat hij na Leiden, Wageningen, Maastricht en Den Haag, de komende jaren aan de Boelelaan in de togakamer zal hangen, voor zover u hem niet op uw schouders heeft. Van Lier associeren wij natuurlijk met de term 'grensgebied' - zijn boek *samenleving in een grensgebied* was grensverleggend. Het heeft een karakterisering aan Suriname gegeven waartoe wij ons nog steeds verhouden – een grensgebied dat door het onafhankelijke Suriname als zodanig gewaardeerd werd en wordt. Ondertussen leven we in postkoloniaal Europa in een tijd, waarin we steeds meer opgesloten dreigen te geraken in nauw begrensde staten en regio's, die zelfs letterlijk met prikkeldraad worden omgeven en waar nauwe bepalingen gelden voor wie bevoegd is binnen te treden en weg te gaan, en wie buitengesloten of opgesloten moet worden. In zo'n tijd is het belangrijk ons de waarde van de notie van grensgebied voor ogen houden.

Voor uw diaspora leerstoel is dat haast een vanzelfsprekend gegeven. In uw onderzoek naar economische bindingen die cultureel gemotiveerd worden, zullen nationale grenzen van ondergeschikt belang zijn; lokaal/globale kader zal zelfs nieuw licht daarop werpen. Zoals geld en goederen circuleren, zo ook reizen de mensen. Daadwerkelijk gebeurt het alom, al dan niet met een hordenloop van visa, tickets, en valuta. Maar ongelimiteerd reizen we ook in gedachten naar de verste oorden, en reizen we via onze diasporische familiegeschiedenissen vaak dagelijks terug in de tijd. De naam Lalla Rookh, verwijzend naar het eerste schip van de contractarbeiders in 1873, impliceert al dat reizen als metafoor. Die reizen gaan dwars door bestaande politieke en religieuze grenzen heen, of ook vinden ze nieuwe scheidlijnen uit. Het huidige India, bijvoorbeeld, waarover uw rede ging, is niet het Uttar Pradesh en Bihar van de brits-indische koloniale tijd van waaruit zovele contractarbeiders vertrokken. Partition had nog niet plaatsgevonden. 'Bron cultuur' en 'Home land' noemt u dit; een zinvol onderscheid dat ruimte biedt aan de dynamiek van geschiedenis en actuele relaties.

De voorwerpen uit die verre oorden en uit dat verre verleden zijn mijlpalen op onze routes naar elders en naar vroeger. En we hopen dat ze ook vooruit wijzen. Uw invalshoek van culturele markten, waar de voorwerpen goederen zijn die bindingen tot stand brengen, zal deze dynamiek verder blootleggen, daarvan ben ik overtuigd. U volgt collega Chan Choenni op, van wie we later dit jaar als zijn laatste boek af is nog afscheid zullen nemen. Hierdoor is vandaag een echte 'dakpanconstructie' ontstaan met een sterke continuïteit voor de leerstoel van de Stichting Lalla Rookh. U zult, zoals uw rede ook toonde, binnen de leerstoel Mondiale Geschiedenis van collega Pál Nyiri werken op het kruispunt van sociale wetenschappen en geesteswetenschappen. Wij wensen u veel succes en arbeidsvreugde en zien uit naar de samenwerking.